

Sjunde budet

- C-O Rosenius -

Se nu åter här den store Gudens kärlek och huldhet om människan. Då han med de två föregående buden velat skydda och betrygga åt mig mitt liv och min make, tager han nu också mitt jordiska gods i beskydd, vilket i värde plägar komma näst efter de nyssnämnda gåvorna. Herren Gud säger här till varje människa: *Du skall icke stjäla*, d. ä. du skall icke på något sätt, hemligen eller uppenbarligen, frångå din nästa vad honom tillhör. Här anmärka vi allra först, att Herren Gud har med detta bud uttryckt och stadfäst rättmätigheten av att äga och råda över något här på jorden - ehuru han vill, att vi till *hjärtat* och till *användningen* av vårt goda skola vara, icke såsom ägare, utan blott såsom förvaltare, vilka emottagit tagit en viss del av *Husherrens* gods, för att åt honom vårda och på bästa sätt förränta det, att vi skola vara vår Herres förvaltare (Luk. 16; 1 Kor. 7:31). Ja, så bör det vara med vårt hjärta och vår egen frivilliga förvaltning. Men när vi icke tala om hjärta och förvaltningen, utan om rättigheten till det anförtrödda godsets användande, då har Herren velat, att jag skall gälla såsom *ägare* av min jordiska del, så att ingen har rättighet att till ett öre förminska densamma. Sådant finna vi därunder, att Herren Gud gav ett särskilt bud för att betrygga äganderätten och säger till alla människor: *Du skall icke stjäla, du skall icke taga ifrån din nästa vad honom tillhör.**

Men låtom oss nu se, vad detta Guds sjunde bud innebär, eller vad som menas med *stöld* eller *tjuveri*. Därmed menas, såsom sagt, *varje sätt att frånhända vår nästa hans egendom*, evad det sker hemligen eller uppenbarligen, med våld eller med list, under brottets grova skepnad, eller under sken av lag och rätt. Att stjäla, att vara en tjuv, det är något så grovt och vederstyggligt, att från den synden mena sig dock de flesta människor vara fria. Kan man ock lyckas att övertyga våra annars ärbara världsmänniskor om brottslighet mot de övriga buden, så lyfta de dock sitt huvud upp, när man kommer till det sjunde budet; inför detsamma är man äntligen rättfärdig, menar man; man har dock icke stulit, icke utsträckt sin hand efter andras egendom. O, vilket förskräckligt hårt tal, om vi ock ville göra de hederliga människorna till tjuvar!

Ja, sannerligen, vore endast *det* stöld, att man brutit andras lås och på detta grova sätt borttagit penningar och ägodelar, då vore visserligen de flesta människor rättfärdiga inför detta bud; men huru helt annorlunda ser det ut, när vi betrakta det i ljuset av Kristi förklaringar över buden! Vilken förkrossande upptäckt, om du genom en sådan förklaring finner, att du också är en tjuv! - När man kommer att se och inför Guds ögon besinna, att *varje* sätt att göra sig en vinning till nästans skada är stöld, evad det sker i en handel, som man anser för sig lycklig, genom vad man betecknande kallar »rövarpris», eller genom att säljaren begär och får alltför mycket för sin vara, eller genom ett försumligt arbete av dagsverkaren o. s. v. då skall man finna sanningen av Luthers ord, att »ingen näringsgren i världen är så allmän som tjuvnad», att denna är en så vitt utbredd och allmän last, men ock så föga aktad och bemärkt, att »om man skulle hänga alla, som äro tjuvar, och likväl icke vilja heta det, skulle världen bliva öde och både bödlar och galgar fattas.»

Vi tala nu icke om hjärta, eller huru Guds ögon se dig såsom en tjuv, medan du ännu icke till ett öre förminskat din nästas egendom, när du ändå har lust därtill och endast av rädsla och försiktighet avhållas därifrån, utan vi tala ännu om tjuveri i verk och gärning.

Och då upprepa vi åter och bedja var och en allvarligt betänka, vad därunder ligger, att *varje* sätt att förminska nästans egendom är en tjuvnad i själva gärningen; att man stjäla, icke allenast när man plundrar kistor och fickor, utan även när man på torget eller i handelsbodan för en vara begär för mycket eller givar för litet, när man i verkstaden gör dåligt eller bedrägligt arbete, men tager full betalning; eller när en dräng eller piga i huset icke tjänar troget, eller låter något bortskämmas, med ett ord, icke är mån om husbondefolkets bästa; eller när mani i dyr tid, för den behövides trångmål, tager en obilligt hög ränta på sina penningar o. s. v. På sådant sätt kan du snart avhända din nästa tio, tjuugo, femtio eller hundra riksdaler --- och du går likväl lös, under det många varit i fängelse eller vid pålen för mycket mindre, blott därför att de brukat ett annat sätt att stjäla. Det skulle vara ett fåfängt försök att vilja uppräknat alla hemliga sätt och vägar för tjuveri, vilka i världen ofta gå och gälla för idel rättrådig vandel; ty detta tjuveri genomgår alla stånd och förhållanden. Överhetspersoner öva orätt och förtryck emot undersåtar och undersåtar emot överheten; lärare emot sina åhörare och åhörare

emot sina lärare; föräldrar emot barnen och barn emot föräldrarna; husbönder emot sina tjänare och tjänare emot sina husbönder; den säljande och den köpande emot varandra o. s. v., så att hela världen i sanning är en stor och fasansvärd rövarkula. När överheten vid utdelandet av ämbeten och andra fördelar gör mindre avseende på den verkliga förtjänsten, än på andra omständigheter, så är detta inför Gud och samhället stöld och orättfärdighet; ty överheten är tillsatt att med oväld och rättvisa förvalta samhällets goda.

När undersåtar, genom underslev, lurendrejeri och allehanda sätt att kringgå lagarna, undandraga sig sina skyldigheter mot staten, vad är detta annat än stöld och tjuveri? När lärarna icke giva åhörarna det goda, för vilket de åtnjuta lön, nämligen en verklig själavård, ett rent och rikligt förkunnat Guds ord, en sann ledning och herdeomsorg, utan försumma åhörarnas själar, giva dem falsk och blandad näring o. s. v., men riktigt uttaga sin lön för arbetet, så äro de ju rätta stortjuvar, emot vilka den bedrägliga hantverkaren eller försumliga dagakarlen knappt må nämnas. Och då åhörarna å sin sida på allt sätt söka att undandraga sig sina skyldigheter emot lärarna, icke besinnande, att »de, som förkunna evangelium, skola ock leva av evangelium» (1 Kor. 9: 14), vad är detta annat än stöld och tjuveri?

Så stjäla ock föräldrar ifrån sina barn, när de i lättja och överflöd förslösa barnens arv, eller ock icke använda de medel, som förefinnas, till att giva barnen den uppfostran, varigenom de sedan kunna förtjäna: sitt bröd. Och när barnen genom olydnad och lättja bliva föräldrarna kostsammare, än de annars behövde vara. eller en son i sitt överdåd gör skulder och tager lån, som fadern måste betala, vad är detta annat än stöld och tjuveri.? Och huru mycken stöld och orättfärdighet husbönder och tjänare utöva mot varandra är gräsligt att blott tänka på. För att icke tala om det andliga goda, som husbönder ofta beröva eller undanhålla sina tjänare, erinra vi blott om den likgiltighet för deras lekamliga väl, som i allmänhet är rådande, då man är mycket mer mån om dragdjuret i stallet, än om den tjänare, som vårdar det. Att en tjänare i husbondens tjänst förstör hälsa och liv, går honom mindre till hjärtat, än om hans ök far illa. Och huru ofta söker man icke att förminska tjänarens lön, eller på ett sådant sätt utbetala den, att den för husbonden skall bliva så litet kännbar som möjligt, om den ock blir i samma grad onyttig för tjänaren!*

Men kunna husbönderna på detta sätt öva stöld och orättfärdighet mot sina tjänare, så kunna ock tjänarna icke mindre lätt bestjäla sina husbönder; och vanligen är tjänarnas tjuveri ännu allmännare. Du är måhända fri från en grov handgriplig stöld av din husbonde; men det gives så många sätt, på vilka en tjänare kan göra sig till tjuv. Eller huru menar du Herren skall anse det, att du ofta låter din husbondes ägodelar förfaras och försämrats, till många riksdalers värde, vilket bort förekommas genom din flit och omsorg? Eller att du begagnar varje tillfälle att, långt över ditt behov och överenskommelse, gripa åt dig av husbondens mat och dryck, är icke detta tjuveri? Din försummelse och lättja i ditt arbete, när husbondens öga icke följer dig, beröva honom mången riksdaler. På dessa och dylika sätt har du kanske under årets lopp stulit vida mer ifrån din husbonde, än vad din lön utgör. Om det nu hade skett på ett annat sätt, nämligen genom att på en gång taga det ur hans kista, så kunde du blivit av människor straffad såsom tjuv; men nu skall den store Guden straffa dig. Samma anmärkingar gälla även om dagkarlen och hantverkaren. Dagkarlen vill hava sin dagspenning så stor som möjligt, men gör sig icke samvete över sin lättja och den försummade tid, för vilken han låter betala sig. Och det fel och bedrägeri, som hantverkaren vet med sitt arbete, söker han blott att på bästa sätt fördölja, men låter väl betala sig - är icke allt detta stöld och tjuveri? Och att Herren ser det och skall »vedergälla var och en efter hans gärning», därom bekymrar sig ingen.

Gå vi nu till de köpande och säljande, så möter oss i allmänhet samma tjuvaktiga och orättfärdiga sinne. För att likväl icke tala om den grövsta formen därav, då säljaren med många eder bedyrar äktheten av sin falska vara och att det uppgivna priset är det lägsta; och köparen på samma sätt bestämmer det högsta, han kan bjuda, varefter de båda snart tillintetgöra sina bekräftelser, i det säljaren gör avslag på det uppgivna »lägsta» priset, och köparen gör tillägg till sitt »högsta» bud - för att icke tala om denna grova gudlöshet, huru mycken orättfärdighet insmyger sig icke mellan säljaren och köparen även under ett vackrare yttre, då de mötas för att tävla i skickligheten uti att bedraga varandra! »Det är något ganska vanligt», anmärker härom en lärare, »att säljaren begär för mycket och att köparen prutar; sådant fäster icke ens mer vår uppmärksamhet. Men vad betecknar och förutsätter detta? Visserligen ingenting annat, än att köparen stillatigande håller säljaren, och denne åter håller köparen - för en bedragare, för en sådan, till vilken man icke kan säga rena sanningen. O, en sorglig

överenskommelse, som vi sålunda i tysthet inbördes hava träffat! Vi giva därmed intet annat till känna, än att tjuvnad och bedrägeri är vår gemensamma sak.» Sådan är vår allmänna rättfärdighet.

Detta allt må utgöra ett exempel på den mest allmänna tjuvnaden och oredligheten; men såsom förtryck emot nästan, är detta ännu en barnlek emot det, som ofta utövas under sken av lag och rätt, t. ex. emot änkor och faderlösa barn, genom orättmätig rättegång, mutor och dylikt. Sådant kan ofta icke i tiden rättas, gottgöras och straffas; men över sådant vakar den allsmäktige hämnaren. Se dig väl före, du falske förtryckare, vad du samlar över ditt huvud, över dina barn och avkomlingar, för att icke tala om din arma själ och evigheten - se dig väl före, när den förtryckte suckar över dig! Då han av människor icke kan få rätt, går han väl bort och tiger, men hans bedrövade hjärta, hans tysta suckar stiga upp till himmelen. Sådana suckar och rop äro intet skämt. Så sant Gud icke ljuger, skola de draga över dig en förbannelse, som du nu icke kan tänka dig, och som en gång skall bliva dig alltför tung. Ty de framtränga till honom, som är de fattigas och förtrycktas fader och försvarare, och vilken icke skall lämna ditt missdåd ohämnat. Nej, lyckas det dig att undkomma, så må du kalla Gud inför hela världen en lögnare.

Men detta må ock tagas till betänkande av var och en, som fortfar att trotsa Herrens bud, blott därför att han undgår mänskligt straff - fortfar att hemligt hylla och öva sin synd, evad det är snatteri och tjuvnad, eller ockrande och obillighet emot de fattiga, eller falskhet och svek i handel, eller på vad sätt han övar sin tjuvnad - Herren ser det, och Herren är en stark hämnare. Han tiger nu och dröjer med straffet; då menar du, att han håller din synd för ett intet; ditt sannvete sover, och satan tjuvar dig med sin ingivelse: »Ingalunda skolen I dö!» - men om den hyllade synden skall bliva ostraffad, så måste det vara en ny Gud i himmelen och icke den gamle evige. Judas övade ock länge sitt dolda tjuveri - »han var en tjuv och bar pungen» - hörde emellertid mycket Guds ord och var utvärtes lik de andra lärjungarna; men se, huru det gick med honom! Då han ingen varning aktade, utan fortfor med sitt tjuveri, så fick han ock tid efter annan mer och mer förhårdas, till dess han omsider var kommen till en så vansinnig förblindelse, att han icke ens fruktade att för penningar förråda sin Herre. Men djävulen ingav honom beständigt: »Det skall icke bliva farligt, ingenting är farligt. Kristus skall icke varda dömd (Matt. 27: 3) och de trettio silverpenningarna kan du icke försaka. Tänk, huru mycket gott du kan köpa för de penningarna!» Och huru gick det med honom? Han fick icke allenast intet gott njuta av de penningarna, utan samma penningar gjorde honom alldeles olycklig för både tid och evighet och ingåvo redan i tiden en sådan grämelse och ångest, att han icke förmådde bära dem, utan måste i sin förtvivlan kasta dem ifrån sig - och nu var honom hela världen för trång, han kunde icke leva för utsägliga kval, så dundrade och förskräckte honom hans samvete, till dess han med hela tyngden av Guds vrede och hotelser gick bort och hängde sig själv - »och gick till sitt rum». Så skall det ju alltid gå med trotsande syndare - *när synden är fullbordad, så föder hon döden.*

O, att var och en kunde i tid besinna sådant, så skulle han väl så rädas för synden, som för själva helvetets avgrund! Ilen när samvetet sover, och djävulen fyller hjärtat med sin tjusning och lögn, och ingenting ännu synes av straffet, då är det lätt gjort, att man blir bedragen. Och att någon djävuls-tjusning är på färde. det skall du märka därav, att samma synder som på andra tider varit dig så förskräckliga, att du vid blotta tanken därpå uppfyllts med rysning, samma synder förekomma dig nu så ringa och obetydliga, att du knappt vet, om det är någon synd, att du nu icke kan det minsta rädas för dem. Sådant är ett visst tecken, att du just nu är i någon tjusning av djävulen. Eller huru kan du annars förklara vad nyss sades --- tänk ännu en gång därpå - att samma synd, som alltid förr väckt din rysning, nu synes dig såsom ett intet? Tänk blott på detta och fly såsom för själva djävulen och helvetet --- fly och kasta dig ned för den allsmäktige och trofaste Guden, vilken ännu vill och kan frälsa dig från djävulens snara. Ligg inför honom med din bön så länge, till dess han fördrivit tjusaren och du återfått den rätta synen och förskräckelsen för synden.

Men må du ock av samma Judas lära att, även om du redan vore fallen, icke heller följa *förtvivlans ande*, som nu vill avskära dig allt hopp om räddning. Nej, det bör du veta, att så gruvliga synder kan du dock aldrig hava begått, att icke den allsmäktige och trogne Guden kan hjälpa saken. Är det så med dig, att du ännu vill förbliva i synden och därför skyr för ljuset, på det att det icke må straffa din synd, du håller dig undan för Gud, vill icke bekänna din synd inför honom och söka hans nåd och hjälp; då får du ock förbliva under hennes våld, samt i kval och förebråelser; men flyr du till herren med bekännelse och bön, då kan allting hjälpas; såsom skriften uttryckligt talar härom: »Den som döljer sina fel, honom skall icke väl gå, men den som erkänner och övergiver dem, han skall få

barmhärtighet» (Ord.spr. 28: 13). Så säger ock aposteln Johannes: »Om vi säga, att vi icke hava synd, så bedraga vi oss själva, och sanningen är icke i oss. Om vi bekänna våra synder, så är han trofast och rättfärdig, så att han förlåter oss synderna och renar oss från all orättfärdighet.» Ack ja, God är »trofast» - han vill ingen syndares död; varje människobarn är ett föremål för hans hjärta; det varder glädje för honom och hans änglar, när en syndare omvänder och bättrar sig. Och vi kunna dock omöjligt hava syndat så, att icke »Jesus Kristi, Guds Sons, blod renar oss från all synd».

Det är blott den falska anden, vilken håller sig undan för Gud, som gör oss olyckliga; såsom ock David säger: »Så länge jag teg, försmäktade mina ben vid min ständiga klagan; ty dag och natt var din hand tung över mig o. s. v.; Enen jag sade: Jag vill bekänna för Herren mina överträdelser; då förlät du mig min synds missgärning.» Och då mätte David så väl, då var hans hjärta så lätt och glatt, att han sjöng: »Säll är den, vilkens överträdelse är förlåten, vilkens synd är överskyld. Säll är den människa, vilken Herren icke tillräknar missgärning, och i vilkens ande icke är något svek» (Ps. 32). O, huru väl du skall må, ditt hjärta skall bliva lättat, du skall andas en ny, renare luft, när du fått alla dina synder avtvagna och fått komma i frid och vänskap med Gud! Då skall han ock själv sedan hjälpa dig i frestelsen, att du icke mer behöver vara en olycklig slav under synden, om du ock icke på en gång blir fullkomligt fri från hennes anfall.^{***}

Men i varje bud är icke allenast något *förbjudet*, utan ock något *befallt*. Så är det ock med det sjunde budet. Det innebär icke blott, att *vi icke skola stjäla*, utan ock, såsom det i Luthers lilla katekes uttryckes, att vi även »skola förhjälpa därtill, att vår nästas gods och näring må förkovras och beskyddas». Detta ligger ock i det apostoliska ordet: *Den som har stulit, stjäle icke ner, utan arbete hellre, görande med sina händer det, som är gott, att han må hava att dela med sig åt den behövande* (Ef. 4: 28). När vi betänka, att Herren Gud, med lika allvar som han förbjuder det onda, även fordrar det goda av oss, då skall denna del av betraktelsen bliva oss ännu mer närgående och göra även dem till syndare, som icke blivit det i den förra. Men härtill fordras då att icke se på gärningens eget anseende, utan att *Gud själv betyder* något för oss. Världen och förnuftet säga så: »När jag icke tager något från en annan, så må jag handla fritt och efter behag med det, som tillhör mig»; men i Kristi rike är en annan lag; den säger så: »Du skall icke allenast intet ont tillfoga din nästa, utan ock tvärt om göra honom allt gott med de gåvor och tillgångar, som Gud just därtill förlänat dig; du skall *älska* din nästa *såsom dig själv*.» *Den* som intet ont gör, han gör dock mycken synd, när han icke gör det goda, som han kan och bör göra (Jak. 4: 1.7). Och även vårt timliga goda har Herren Gud givit oss, icke för att blott tjäna oss själva, utan ock till att göra vår nästa gott därmed, såsom vår Herres förvaltare, vilka icke hava rättighet att göra med hans förlänade gåvor, vad dem lyster, utan vad hans heliga kärleksavsikter kräva. Detta är grunden till en hel kedja av plikter, som hela världen icke vet av.

Låt oss därför på den stora kärlekslagens guldvikter ännu bättre väga vårt förhållande till det sjunde budet. Vi skola då med häpnad finna, huru nästan alla våra gärningar, vårt ätande och drickande, vårt arbete och vår vila, vår återhållsamhet och frikostighet, allt, allt är besmittat och genomträngt av synd mot detta bud. När en fåfänglig människa blott för sina förlustelser och sitt flärdsinne kostar på sig det ena nya klädesplagget efter det andra, och detta flera gånger om året, så tänker hon säkert aldrig eller sällan på, att hon därmed begår synd emot sin fattiga nästa.

Men aktade hon den konungsliga lagen: *Du skall älska din nästa såsom dig själv*, och besinnade, huru mången fattig och nödlidande kunde hjälpas och vederkvickas med de summor, hon kastar ut för sin fåfänga - ja, bleve Herren Gud och hans heliga bud viktiga för hennes själ - O, vilken svart och skuld-belastad syndare hon skulle känna sig vara blott för sådant, som nu nästan ingen människa ens tänker på. Det är dock en sanning inför Gud, att vad man av sitt överflöd kastar ut blott för att tillfredsställa sina lustar och hugskott, det stjälar man ifrån sin fattiga nästa, vilken man var skyldig att tjäna med det oss anförtrodda goda. Tjuven, som under sin fattigdom kanske med stor ångest tillgriper något av sin nästas gods, är säkert inför Gud mindre brottslig än den, som med fritt uppsåt jämt och beständigt föraktar denna Guds heliga fordran och kan, med kännedom om sin grannes nöd och fattigdom, likväl med god smak vid ett kräsligt bord eller med överflödiga prydnader förspilla Guds gåvor, utan att med det ringaste vederkvicka den fattiga grannen. Visserligen unnar Gud gärna sina barn att även njuta något utöver vad själva livets uppehållande fordrar, såsom vi se därav, att Herren Gud, utom det nödvändiga brödet, även skapade många vederkvickande ting åt människan; men att söka njutningen i och för sig, utan att kroppens eller själens krafter fordra densamma, och detta under förgätande av nästans nöd; att giva njutningsbegäret och högmodet fritt lopp och efterfölja världens sed --- detta är

att förgäta sin höga kallelse och förakta den stora kärlekslagen.

Ännu mera uppenbart är det, att högmodet och njutningsbegäret tillfredsställas på andras bekostnad, när man därför sätter sig i skulder, som man aldrig kan betala. Många hava på detta sätt blivit bedragare, vilka på en föregående tid väl aldrig tänkte något sådant; men det har skett endast därigenom, att de icke vakade emot en sakt insmygande världsanda och icke gåvo akt på, vilket levnadssätt Herren föreskrev dem genom det mått av detta timliga, som han tilldelade dem. Både i mat och dryck, i kläder och husgeråd, gives det mycket, som man kanske blott genom vanan lärt sig anse såsom outhärligt, men vilket dock lätteligen kan undvaras och måste försakas, när omständigheterna så fordra. Den, som icke i tid giver akt härpå och rättar sig härefter, utan vill följa världens sätt, måste snart bliva en bedragare och tjuv under namn av låntagare. Men såsom förut är sagt, böra vi även blott för att kunna hjälpa de fattiga med betänksamhet använda vårt timliga goda. En kristen borde aldrig tillåta sig någon utgift, utan att först fråga sig: »Kan jag göra den med gott samvete? Är den förenlig med kärleken till Gud och nästan?» Ty vi skola aldrig förgäta, att även vårt timliga goda är oss anförtrott till ansvarig redogörelse; att vi äro blott vår Herres förvaltare - och att detta är summan av den senare tavlans bud: *Du skall älska din nästa såsom dig själv.*

O, huru långt människan är bortkommen ifrån den sanna rättfärdigheten! I stället för att älska sin nästa som sig själv, hjälpa, beskydda och förkovra hans gods och näring, är det väl ofta blott med möda vi fördraga att se desamma genom Guds välsignelse förkovrade. Eller huru snart är icke vårt hjärta intaget av *avund*, när vi se vår nästas goda bliva befordrat framför vårt eget: När grannens skörd ser mera lovande ut, eller en tillfällig lycka eller vinst tillfaller honom, när han har mera, framgång i sin näring eller i sitt ämbetes utövning, så känner snart ditt hjärta ett visst lidande, en halv bitterhet. Så förskräckligt är naturen uppfylld med djävulens säd. Så långt ifrån är det, att vi älska vår nästa såsom oss själva. Även där, varest nådens helige Ande fått skapa ett nytt sinne, som »fröjdar sig, när en annan lem äras» (1 Kor. 12: 26), finnes dock, jämte det nya heliga sinnet, *även* det gamla adamitiska, som aldrig förlorar sin onda natur, så att kärleken till nästan har alltjämt att kämpa med den falska egenkärleken; där är alltid en strid mellan Anden och köttet; dessa äro så emot varandra, att även de pånyttfödda icke göra vad de vilja. Därför finnes *ock ingen rättfärdig, icke en. Även* det sjunde budet gör oss beständigt till syndare. Därför fordras det väl för de kristna att hårt fasthålla den stora huvudartikeln om honom, som blev räknad ibland missgärningsmän; som »måste gälda, vad han icke hade rövat» (Ps. 69: 5), då han gav sitt liv till en återlösen mitt emellan tvenne rövare, för att förvärva oss en beständig nåd för vår beständiga syndfullhet. Därför skola vi om vi leva av *hans* rättfärdighet, visst icke fördömas för vår orättfärdighet; men den nåden bör ock verka, att vi giva akt på hans heliga vilja, som är: att vi *icke mer skola leva för oss själva; icke se blott på vårt eget bästa, utan var och en även på den andres.* Detta är summan av detta bud. Detta förläne oss Herren nådeligen! Amen.

* Några fromma, enfaldiga själar hava stundom fallit på de tankarna, att Gud icke såge med välbehag, att de ägde något här på jorden. Först för dessa kan ovanstående vara att betänka. För det andra har det funnits och finns ännu människor, som av bättre eller sämre bevekelsegrunder yrkat egendoms gemenskap, därvid den ena icke skulle besitta mer än den andra. De hava för ett sådant påstående åberopat Apg. 2:44-45; och kap. 4:32, eller förhållandet inom den första församlingen i Jerusalem. Men de hava icke betänkt, att detta sköna och härliga syskonförhållande, för det första, icke var genom någon lag stadgat och förordnat, utan var en fri kärlekens överenskommelse mellan nådesyskonen och gjorde intet ingrepp i äganderätten; varför ock Petrus sade till Ananias om hans åker: »Var han icke din, då du hade honom kvar, och var han icke, då han blivit såld, i ditt våld?» (Apg. 5: 4); och, för det andra, att denna egendoms gemenskap kunde endast så länge äga bestånd, som det »i hela hopen, som trodde, var ett hjärta och en själ» och som hopen var så liten, att de »voro tillsammans»; blott så länge var detta familjeförhållande utförbart och välsignat. Därför finna vi ock icke detta förhållande infört i flera av de apostoliska församlingarna, än i Jerusalem, och även där förblev det icke länge; ty av Apg. och de apostoliska breven se vi aposteln snart sysselsatt med att skaffa gåvor för de fattigare kristna i Jerusalem. Sådant visar ju, att de nu icke mer hade alla lika. Och vilken ömklig oreda, vilken plantskola för lättjan och lasten, skulle det icke bliva, om man ville inom vår blandade församling införa ett sådant skick! Även under det närvarande förhållandet, då Gud begagnar nöden att driva människor till verksamhet och ordning, går det därmed ganska skröpligt; huru skulle det då gå, om denna Guds tuktan borttoges?

** Under den olyckliga »husbehovsbränningens» tid, huru mången husbonde såg icke då med välbehag, att hans

tjänare under årets lopp uttog sin lön i stop och kannor brännvin, så att, när tjänstetiden var slut, tjänaren snarare var i skuld hos husbonden, än han hade något i behåll för allt sitt arbete! Jo, det han på den tjänsten hade i behåll, var - det för hela hans framtid förstörande, väl inövade och ammade dryckenskapsbegäret. Och en sådan husbonde sattes dock icke i fångelset eller vid pålen, såsom de smärre tjuvarna ofta för ett ögonblicks stöld.

*** Då vi här talat om en människa, som återkommer till Gud och bekänner sin synd, böra vi ock svara dem, som fråga, vad de sedan böra göra med det stulna godset samt om de böra bekänna synden även inför människor. Vad det förra angår, så är det alldeles tydligt, att så sant din bättring är uppriktig, så vill du ock återställa det stulna godset. Ty att ångra en stöld, men vilja behålla det stulna, det vore ju blott gäckeri. Men det är i tvenne fall frågan blir brydsam: det förra är, när den bestulne eller hans arvingar icke mer finnas till. Ut i den händelsen må du giva det orättfångna godset åt de fattiga, vilka äro »Guds universalarvingar», såsom Fresenius kallar dem. Men det andra brydsamma fallet är, när du kanske icke mer är i omständigheter att kunna återställa det stulna. Ut i den händelsen lär intet annat återstå, än att hos den bestulna nästan bekänna synden och bedja om förlåtelse. - Men då komma vi till den andra frågan: måste man alltid, även då man återställer det stulna, angiva sitt namn och sin synd inför den förfördelade nästan? - Att detta icke alltid är nödvändigt eller rätt, utan måste med förstånd och urskillning för varje fall bedömas efter tillfälliga omständigheter, skola vi snart finna. Först bör man betänka, att ut i en stöld ingå alltid tvenne förhållanden: det *materiella*, eller att något gods blivit taget från en människa; och det *moraliska onda*, eller att jag föraktat och brutit Herrens bud. Det är blott det materiella, som tillhör nästan; med det moraliska står jag endast inför Gud. När nästan har återfått sitt gods, så har han icke att göra med min synd. Detta är den allmänna grundsatsen för denna frågas bedömande.

Men nu är det åtskilliga omständigheter, som göra, att man stundom måste vika från denna regel: först den redan nämnda, eller att jag icke mer har medel till att återställa det stulna; då blir det för ett botfärdigt sinne ett behov att åtminstone få bekänna synden och bedja om förlåtelse. Det andra fallet är: när människor redan hava någon kunskap eller åtminstone aning om mitt begångna tjuveri. Då blir det nödigt, att jag ådagalägger verkligheten av min bättring genom en uppriktig bekännelse. Den tredje omständigheten är, att någon annan blivit misstänkt och kanske straffad för mitt brott; då är jag skyldig att genom min bekännelse skaffa honom upprättelse. Och för övrigt, om jag har att göra med sanna kristna, vilka alltid skola av min bekännelse blott väckas till Guds lov och pris för det Guds verk i min själ, som framlyser genom min förkrossade bekännelse, och vilka dessutom med huldhet behålla det hos sig allena, då må jag gärna bekänna, även utan att ovannämnda omständigheter göra det nödigt.

Men är den förfördelade en mot Guds verk fientlig eller annars opålitlig människa, som kan antagas skola missbruka min bekännelse till att försmäda och till att utsprida min skam, varigenom även över många oskyldiga, såsom barn, anhöriga, släktingar, samlas bittert lidande genom den ärekränkande skymfen på mitt namn, då vore det en stor dårskap och synd att, jämte godsets återställande, också angiva sig. Ty den allmänna kärlekslagen bjuder, att jag icke får tillfoga människor oförskyllt lidande; därför kan en obefogad och oförståndig bekännelse bliva en svår synd emot detta kärlekens bud.

- Vad sist beträffar den händelsen, att mitt samvete icke kan få ro med all bekännelse inför Gud och med alla nådemedels bruk, så må jag i den händelse gå till en allvarlig själasörjare, eller eljest till en erfaren kristen, och bekänna min synd för att få tröst och lättnad för mitt hjärta; såsom aposteln lär i Jak. 5: 16. Men för själva saken, eller för Herrens skull, behöves det icke; ty därom säger David: »Mot dig *allena* har jag syndat» o. s. v. (Ps. 51), och åter: »Jag sade: Jag vill bekänna för *Herren* min överträdelse, då förlät du mig min sunds missgärning» (Ps. 32).

- C-O Rosenius

© [www.pietisten](http://www.pietisten.com)

Texterna får användas fritt, helt eller delvis, digitalt eller analogt, kopierat eller tryckt om ditt syfte är att främja Kristi rikets tillväxt.

Texterna får dock inte användas i någon form av försäljning utan tillstånd från pietisten.com.